

АГРОСВІТ

№ 22 листопад 2022

Науково-практичний журнал

ISSN 2306-6792

9 772306 679204

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Васильєва Наталя Костянтинівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри інформаційних систем і технологій, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:

Вініченко Ігор Іванович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР: Кучеренко Г. Б.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Андрющенко Катерина Анатоліївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та підприємництва, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Безус Роман Миколайович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Василенко Леся Олексіївна, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорона праці, Київський національний університет будівництва і архітектури, академік академії будівництва України

Гончаренко Оксана Володимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Грabcук Оксана Миколаївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Добровальська Олена Володимирівна, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Козловський Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця)

Каткова Наталя Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і економічного аналізу, Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова

Качула Світлана Валентинівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Козловський Сергій Володимирович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, корпоративної та просторової економіки, Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Крючко Леся Станіславівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Кураташвілі Альфред Анзорович (Тбілісі, Грузія), доктор економічних, філософських і юридичних наук, професор в галузі суспільних наук, професор Грузинського технічного університету в області Публічного права (Факультет Права і Міжнародних відносин), науковий керівник Інституту Бізнесу і Права факультетів Права і Міжнародних відносин і Бізнестехнологій ГТУ, завідувач відділом економічної теорії Інституту економіки імені П.Гуцушвілі Тбіліського державного університету імені Іване Джавахішвілі

Лозинський Дмитро Леонідович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Державний університет «Житомирська політехніка»

Павлова Галина Євгеніївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Пантелєєва Наталя Миколаївна, доктор економічних наук, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи, Черкаський навчально-науковий інститут Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи»

Самоїленко Алла Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та туристичного бізнесу, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Сегада Сергій Андрійович, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри маркетингу та бізнес-аналітики, Донецький національний університет імені Василя Стуса

Трусова Наталя Вікторівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету, Таврійський державний агротехнологічний університет

Федоренко Станіслав Валентинович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри технологій захисту навколишнього середовища та охорона праці, Київський національний університет будівництва і архітектури, академік академії будівництва України

Фролова Тетяна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних фінансів, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Халатур Світлана Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Череп Олександр Григорович, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки, Запорізький національний університет

Чирва Ольга Григорівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу, менеджменту та управління бізнесом, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Шабатура Тетяна Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії і економіки підприємства, Одеський державний аграрний університет

Журнал засновано у січні 2001 року. Виходить 2 рази на місяць.

№ 22 листопад 2022 р.

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»).

Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019 р.

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

ІНДЕКСАЦІЯ ВИДАННЯ В НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ:

- Index Copernicus (IC);
- SIS;
- Google Scholar.

Свідоцтво КВ № 23728-13568ПР від 27.12.2018 року
ISSN 2306-6792

Передплатний індекс: 21847

Адреса редакції:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Поштова адреса:

04112, м. Київ, вул. Дорогожицька, 18, к. 29

Телефон: (044) 458-10-73
(050) 382-06-63

E-mail: economy_2008@ukr.net

www.nayka.com.ua

www.agrosvit.info

Засновники:
Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
ТОВ "ДКС Центр"
Видавець:
ТОВ "ДКС Центр"

Передрукування дозволяється лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Рекомендовано до друку Вченою Радою 24.11.22 р.

Підписано до друку 24.11.22 р.

Формат 60x84 1/8, Ум. друк. арк. 13,7.

Наклад — 1000 прим.

Папір крейдований, друк офсетний.

Замовлення №2411/1.

Віддруковано у ТОВ «ДКС Центр»

м. Київ, пров. Куренівський, 17

Тел. (044) 537-14-34

© АгроСвіт, 2022

У НОМЕРІ:

<i>Третяк А. М., Третяк В. М., Гунько А. А., Ляшинський В. Б.</i> Економіка нетрадиційного сільськогосподарського землекористування в контексті заходів щодо зміни клімату в Україні	3
<i>Голян В. А., Гюлтекін О. О.</i> Функціонування підприємницьких структур у сфері рекреаційного лісокористування: інституціональні передумови, економічні вигоди та екологічні обмеження	12
<i>Нечипоренко О. М., Людвенко Д. В.</i> Проблеми та перспективи розвитку галузі тваринництва в умовах повоєнного періоду	24
<i>Самойлик Ю. В., Світлична А. В., Данильченко О. В.</i> Стратегічні альтернативи розвитку тваринництва в умовах зміни соціально-економічної парадигми у світі	33
<i>Качула С. В., Погорелов Б. В.</i> Ліквідність як характеристика фінансового стану сільськогосподарського підприємства	40
<i>Меліхова Т. О., Іваніна А. І.</i> Удосконалення документування обліку та аудиту стану та руху основних засобів для підвищення ефективності системи управління	46
<i>Макаренко А. П., Максименко О. В.</i> Удосконалення оподаткування, організації обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів для підвищення ефективності податкового планування на підприємстві	55
<i>Олійник Т. І., Олійник О. О.</i> Становлення і розвиток корпоративного підприємництва в аграрному секторі економіки	64
<i>Дідур К. М., Дмитрюк С. П.</i> Шляхи підвищення ефективності заходів з охорони праці	72
<i>Масюк Ю. В., Ястреб В. І.</i> Удосконалення менеджменту фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств	78
<i>Ходаківський В. М., Давтян А. А., Макушина Ю. Р.</i> Інвестиційне забезпечення ресурсної циркулярності сільськогосподарських підприємств Житомирської області в довгостроковій господарській альтернативі	85
<i>Фатюха Н. Г., Мануковська В. В.</i> Оцінка розподілу доходів населення України	93
<i>Заруба Д. В.</i> Нормативно-правове забезпечення збалансованого використання земельних ресурсів в контексті впровадження принципів зеленої економіки з врахуванням міжнародного досвіду	100

№ 22 / 2022

CONTENTS:

Tretiak A., Tretiak V., Hunko L., Liashynskyi V. ECONOMICS OF NON-CONVENTIONAL AGRICULTURAL LAND USE IN THE CONTEXT OF CLIMATE CHANGE-RELATED ACTIONS IN UKRAINE	3
Golyan V., Gultekin O. FUNCTIONING OF BUSINESS STRUCTURES IN THE FIELD OF RECREATIONAL FOREST MANAGEMENT: INSTITUTIONAL PREREQUISITES, ECONOMIC BENEFITS AND ENVIRONMENTAL CONSTRAINTS	12
Nechyporenko O., Liudvenko D. PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE LIVESTOCK INDUSTRY IN THE CONDITIONS OF THE POST-WAR PERIOD	24
Samoilyk Iu., Svitlychna A., Danylchenko O. STRATEGIC ALTERNATIVES DEVELOPMENT OF LIVESTOCK INDUSTRY UNDER CONDITIONS OF SOCIO-ECONOMIC PARADIGM CHANGE IN THE WORLD	33
Kachula S., Pohorelov B. LIQUIDITY AS A CHARACTERISTIC OF THE FINANCIAL CONDITION OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE	40
Melikhova T., Ivanyna A. IMPROVEMENT OF DOCUMENTATION OF ACCOUNTING AND AUDITING OF THE STATE AND MOVEMENT OF FIXED ASSETS TO INCREASE THE EFFICIENCY OF THE MANAGEMENT SYSTEM	46
Makarenko A., Maksymenko O. IMPROVEMENT OF TAXATION, ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND INTERNAL CONTROL OF PRODUCTION STOCKS TO INCREASE THE EFFICIENCY OF TAX PLANNING AT THE ENTERPRISE	55
Oliynik T., Oliynik O. FORMATION AND DEVELOPMENT OF CORPORATE ENTREPRENEURSHIP IN THE AGRARIAN SECTOR OF THE ECONOMY	64
Didur K., Dmitryuk S. WAYS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF LABOR PROTECTION MEASURES	72
Masiuk I., Yastreba V. IMPROVING THE MANAGEMENT OF FINANCIAL STABILITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES	78
Khodakivskyy V., Davtyan A., Makushyna Yu. INVESTMENT PROVISION OF RESOURCE CIRCULARITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES OF ZHYTOMYR REGION IN A LONG-TERM ECONOMIC ALTERNATIVE	85
Fatiukha N., Manukovska V. ASSESSMENT OF INCOME DISTRIBUTION OF THE POPULATION OF UKRAINE	93
Zaruba D. REGULATORY AND LEGAL PROVISION OF LAND RESOURCES BALANCED USE IN THE CONTEXT OF THE GREEN ECONOMY PRINCIPLES IMPLEMENTATION TAKING INTO ACCOUNT INTERNATIONAL EXPERIENCE	100

УДК 338.4

С. В. Качула,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>

Б. В. Погорелов,

магістр кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8827-9100>

DOI: 10.32702/2306-6792.2022.22.40

ЛІКВІДНІСТЬ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

S. Kachula,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Dnipro State University of Agriculture and Economics

B. Pohorelov,

Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance,
Dnipro State Agrarian and Economic University

LIQUIDITY AS A CHARACTERISTIC OF THE FINANCIAL CONDITION OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE

У статті окреслено пошук шляхів удосконалення управління ліквідністю підприємств, та сільськогосподарських в тому числі, з метою підвищення ефективності їх діяльності. У системі фінансового управління сільськогосподарським підприємством в останні роки все більша увага приділяється питанням раціональної організації фінансових потоків, які істотно впливають на кінцеві результати фінансово-господарської діяльності. Така система створюється з метою ефективного використання активів підприємства та джерел їх формування, забезпечення ліквідності та платоспроможності, мінімізації ризиків діяльності та оптимізації витрат на фінансування господарської діяльності. Недостатня ліквідність активів може призвести до неплатоспроможності та банкрутства, а з іншого боку, надлишок ліквідності може викликати зниження рентабельності. Через це сучасна практика вимагає появи дедалі досконаліших процедур проведення аналізу та діагностики ліквідності організації. Аналіз факторів та чинників від яких залежить значення показника ліквідності дозволив зробити висновок, що негативний ефект, який впливає на зниження ліквідності, можна компенсувати за допомогою емісії акцій і додаткового залучення коштів. Покращити перелічені фактори та підвищити ліквідність та платоспроможність підприємства можливо за рахунок злагодженої роботи управлінського персоналу та трудового колективу.

The article outlines the search for ways to improve the liquidity management of enterprises, including agricultural enterprises, with the aim of increasing the efficiency of their activities. In the system of financial management of an agricultural enterprise in recent years, more and more attention is paid to the issues of rational organization of financial flows, which significantly affect the final results of financial and economic activity. Such a system is created for the purpose of more rational use of the company's assets and the sources of their formation, ensuring liquidity and solvency, minimizing activity risks and optimizing the costs of financing economic activity. The problem of liquidity management occupies a special place in the financial management system of any organization. The liquidity of an agricultural enterprise is one of the important indicators of the financial condition, and competent management of it will allow not to lose solvency and avoid bankruptcy. A distinctive feature of a reliable and stable organization is its ability to meet its

obligations on time and in full. At the same time, regardless of the stage of the life cycle in which the organization is located, management is forced to solve the task of determining the optimal level of liquidity, since, on the one hand, insufficient liquidity of assets can lead to insolvency and bankruptcy, and on the other hand, excess liquidity can cause a decrease in profitability. Because of this, modern practice requires the emergence of increasingly sophisticated procedures for analyzing and diagnosing the organization's liquidity. The analysis of factors on which the value of the liquidity indicator depends has allowed to conclude that the negative effect, which affects the decrease in liquidity, can be compensated with the help of the issue of shares and additional raising of funds. It is possible to improve the listed factors and increase the liquidity and solvency of the enterprise due to the coordinated work of the management staff and the labor team. In the conditions of the modern financial crisis and the ever-increasing level of inflation, a financial-debt type of entrepreneurship has developed, which is manifested primarily in the absence of own capital of enterprises and the presence of sources for their formation. The most urgent are the problems of strengthening payment discipline, bringing the enterprise out of the non-payment crisis and stabilizing the level of agricultural production.

Ключові слова: ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, прибуток, коефіцієнти ліквідності, рентабельність.

Key words: liquidity, solvency, financial stability, profit, liquidity ratios, profitability.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Фундаментальними елементами ефективного управління будь-якою організацією є постійне вивчення її фінансового стану, факторів, що на нього впливають, а також прогнозування ймовірних доходів. Завдяки аналізу фінансової документації можна оцінити минулий, поточний стан справ та окреслити перспективи розвитку на майбутнє. Одним із моментів, за яким працівник фінансової служби підприємства зобов'язані весь час стежити, є ліквідність. В ринкових умовах підприємство повинно мати якісний і достатній майновий потенціал, що є однією з найважливіших умов його платоспроможності та конкурентоспроможності. Основним показником цього потенціалу є ліквідність — показник, який комплексно відображає здатність підприємства здійснювати безперервну господарську діяльність та своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями перед контрагентами.

Сучасне сільськогосподарське підприємство — це складна система, яка складається з багатьох взаємопов'язаних і взаємодіючих компонентів, а управління цими складовими є специфічним. Діяльність сільськогосподарського підприємства істотно відрізняється від діяльності інших виробничих підприємств. У сільському господарстві значення мають специфічні чинники, такі як сезонність, біологічні активи, високі природно-кліматичні ризики, низька рентабельність сільськогосподарського виробництва. Це передбачає особливі вимоги до організації та аналізу ліквідності активів сільськогосподарського підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Показники ліквідності призначені для надання інформації про платоспроможність і фінансову гнучкість підприємства. З одного боку, постійне зростання ліквідності гарантує виживання компанії у кризові періоди, з іншого — це один із основних індикаторів для інвесторів та партнерів. Інвестори не завжди готові співпрацювати з підприємством/організацією, яка перебуває на межі банкрутства. Для кожного керівника важливо знати шляхи покращення платоспроможності та ліквідності підприємства незалежно від того, в якому саме регіоні розташований бізнес. Пошуком шляхів удосконалення управління ліквідністю підприємств в цілому та сільськогосподарських підприємств окремо займалися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Зокрема, це праці В. Вовка та В. Бугая [1], О. Гудзь О. [2], Добровольської [4; 13], А. Лахтіонової [7], А. Ремньова [10], С. Халатур [12; 14] та ін. В своїх працях фахівці досліджують ліквідність підприємств за показниками поточної фінансової ліквідності, показників підвищеної фінансової ліквідності та показників високої фінансової ліквідності. Навіть якщо станеться найгірший варіант і підприємство доведеться ліквідувати, за високої ліквідності це можна зробити найменш болісно. Тема пошуку шляхів збільшення ліквідності досить актуальна і, хоча вона досить широко досліджується, все ще залишається проблематичним питанням щодо дослідження факторів від яких залежить значення показника ліквідності з метою його підвищення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета написання статті полягає в узагальненні факторів впливу на управління ліквідністю підприємства та пошуку шляхів її підвищення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Фінансова стійкість сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від того, як і скільки коштів перебуває в розпорядженні підприємства і в якому напрямку вони інвестовані. Використовуваний капітал поділяється на власний і позиковий та залежить від його розташування.

Власні кошти підприємства пояснюються необхідністю самофінансування і є основою самостійності підприємства. Проте слід зазначити, що фінансування підприємства за рахунок власних коштів не завжди є вигідним, і в основному це проявляється у виробництві продукції сезонного характеру. При цьому іноді на банківських рахунках накопичується велика сума грошей, а в інших випадках знайти кошти неможливо.

Слід також зазначити, що при низькій вартості фінансових ресурсів підприємство може досягти вищого результату, ніж інвестиції, щодо оплати кредитних ресурсів, а залучення позикових коштів може призвести до підвищення рентабельності власних коштів. Водночас, якщо кошти підприємства формуються переважно за рахунок короткострокових зобов'язань, то фінансовий стан підприємства буде нестійким. Тобто використання короткострокових інвестицій потребує постійної оперативної роботи, спрямованої на недопущення довгострокового обороту та контроль за його своєчасним поверненням.

Отже, фінансовий стан підприємства безпосередньо пов'язаний з оптимальним співвідношенням власних і позикових коштів. Правильне формування фінансової стратегії допоможе підвищити ефективність діяльності підприємств.

Таким чином, фінансова стійкість безпосередньо залежить від джерел фінансування підприємства. У зв'язку з цим слід зазначити, що фінансова стійкість підприємств, які є невід'ємною складовою економічної системи, є важливою для досягнення сталого економічного зростання в країні. Це пов'язано з тим, що фінансова стабільність та її досягнення є запорукою ефективності діяльності суб'єктів господарювання та основою їх міцних позицій. У зв'язку з цим фінансова стійкість є однією з

найважливіших економічних проблем у визначенні фінансових можливостей, а найважливішим коефіцієнтом "фінансової стабільності" є ліквідність.

Ефективне управління ліквідністю має особливе значення для сільськогосподарських підприємств, яким характерним є те, що процес виробництва не збігається з процесом праці. Крім того, виробництво сильно залежить від природи. У зв'язку з цим доходи від реалізації мають сезонний характер, а витрати відбуваються протягом року. Як наслідок, однією з найважливіших цілей керівництва сільськогосподарського підприємства є підтримка ліквідності, яка проявляється у наявності відповідних запасів грошових коштів та вмілому їх розпорядженні. Ліквідність є одним із найважливіших факторів, що визначають фінансовий стан компанії, але і прибутковість також важлива, особливо під час кризи, коли ліквідність втрачається. Втрата фінансової ліквідності є найпоширенішою причиною банкрутства та одним із перших симптомів, що загрожують фінансовій стабільності підприємства. Ліквідні кошти підприємства — всі наявні активи, які у стислі терміни можуть бути конвертовані в кошти на оплату боргових зобов'язань. Тобто, до ліквідних засобів відносяться: готівкові фінансові активи; вклади, що зберігаються на рахунках у банку; інвестиційні портфелі (цінні папери); оборотні кошти, які можуть бути реалізовані за короткий термін [3; 5; 7].

На практиці до розрахунку приймаються кілька коефіцієнтів ліквідності підприємства, кожен із яких надає інформації про фінансове становище комерційної організації у конкретний час. Кожному розрахунковому коефіцієнту відповідає той чи інший різновид ліквідності підприємства. Поточна ліквідність є співвідношення поточних активів і поточних боргів початку і поклада край облікового періоду (календарного року). Коефіцієнт поточної ліквідності є індикатором, що вказує на те, чи здатна організація самостійно виплачувати свої поточні борги за допомогою наявних оборотних активів. Якщо коефіцієнт поточної ліквідності буде менше одиниці, це може свідчити про те, що підприємство не стабільне. Нормальним коефіцієнт поточної ліквідності можна вважати, якщо його значення перевищує 1,5. У сільськогосподарських підприємствах у зв'язку з необхідністю підтримувати високий рівень виробничих і товарних запасів оптимальне значення коефіцієнта поточної ліквідності знаходиться на більш високому рівні. Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає

здатність підприємства виплачувати короткострокові борги за допомогою середньо-і високоліквідних активів і показує, коли виробничі запаси та дебіторська заборгованість можуть бути перетворені на готівку. Під коефіцієнтом абсолютної ліквідності розуміється співвідношення всіх фінансових коштів організації (навіть фінансових вливань) до її поточного боргу. Нормою вважається значення коефіцієнта щонайменше двох десятих. Ліквідність — це показник зовнішньої стійкості організації, який є гарантом забезпеченості оборотних активів та відображенням здатності підприємства анулювати короткострокові борги. Коефіцієнти ліквідності дають можливість сформулювати думку, яка частина боргу може бути погашена до дати складання балансу. Нормальні показники коефіцієнта перебувають у проміжку 0,2—0,3.

Призначення загального коефіцієнту ліквідності підприємства — об'єктивно оцінити забезпеченість підприємства оборотними активами. Цей показник допомагає визначити, у яких пропорціях оборотні активи здатні перекрити боргові зобов'язання.

До факторів, що впливають на ліквідність підприємства належать: рівень дебіторської заборгованості; прибуток; структура капіталу підприємства; матеріальні активи (рис. 1).

На показники ліквідності можуть впливати фактори зовнішнього середовища, наприклад, спад усієї галузі по країні, старіння технологій (моральне), банкрутство організацій-боржників та ін. У подібних ситуаціях негативний ефект, що впливає на зниження ліквідності, можна компенсувати за допомогою емісії акцій і додаткового залучення коштів. Покращити перелічені фактори та підвищити ліквідність та платоспроможність підприємства можливо за рахунок злагодженої роботи управлінського персоналу та трудового колективу. Нерідко при цьому доводиться наймати кваліфікованих фахівців із боку (аналітиків, економістів). Такі рішення позитивно відбиваються на роботі підприємства [6; 8; 9].

Підприємства, що характеризуються хорошою рентабельністю на момент втрати ліквід-

Рис. 1. Характеристика факторів, що впливають на ліквідність підприємства

Джерело: узагальнено за даними [5; 6; 7; 9].

ності, можуть легше отримати зовнішні кошти, наприклад банківський кредит. Особливо це важливо в умовах економічної кризи, коли низька рентабельність підприємства може позбавити його можливості отримати необхідні фінансові ресурси, а це в свою чергу тягне за собою ризик банкрутства. З іншого боку, надмірна заборгованість підприємства в умовах кризи, тобто в ситуації, коли попит часто обвалюється, може зробити її більш чутливою до несприятливих змін зовнішнього середовища. Зменшення виручки від реалізації з одночасною необхідністю погашення постійних кредитних зобов'язань може призвести до порушення фінансової ліквідності підприємства. Тим не менш, слід підкреслити, що використання кредитів, особливо інвестиційних, є вигідним для підприємства завдяки ефекту фінансового важеля. Підприємство може швидше розвиватися завдяки інвестиціям, що, у свою чергу, призводить до досягнення кращої конкурентної позиції та більших прибутків у майбутньому.

Щоб ліквідності та платоспроможності підприємства нічого не загрожувало, керівництво має вжити відповідних заходів. При нестійкому стані справ слід приділити увагу організаційній структурі та розвитку менеджменту. Можна створити внутрішню службу аудиту для мінімізації зловживань всередині компанії.

Ліквідність оцінюється за допомогою балансу та розрахунків на його основі коефіцієнтів ліквідності. Це дозволяє вчасно виявити відхилення показників ліквідності у бік мінімальних показників або надто сильного перевищення. У першій ситуації підприємство має протягом кількох місяців привести показники до норми. Аналіз ліквідності варто проводити одночасно з перевіркою прибутковості. Підприємства отримують більше доходу за мінімально можливих показників ліквідності. За такого підходу вдасться вчасно виявити проблеми з ліквідністю та заздалегідь вжити заходів для мінімізації ризиків. Це дасть можливість підприємству плідно вести господарську діяльність та отримувати дохід.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, підбиваючи підсумок всьому вищесказаному, можна зробити висновок, що ліквідність організації є одним з важливих показників фінансового стану і грамотне управління їй дозволить не втратити платоспроможність і уникнути банкрутства.

На сьогоднішній день ліквідність виступає однією з основних характеристик фінансового стану підприємства, при цьому назріла гостра необхідність вдосконалення методики аналізу ліквідності та платоспроможності, та й загалом аналізу фінансового стану. Проблема управління ліквідністю посідає особливе місце у системі фінансового менеджменту будь-якої організації. Ліквідність сільськогосподарського підприємства є одним з важливих показників фінансового стану і грамотне управління нею дозволить не втратити платоспроможність і уникнути банкрутства. Відмінною рисою надійної та сталої організації є її здатність відповідати за своїми зобов'язаннями вчасно та в повному обсязі. При цьому незалежно від стадії життєвого циклу, на якому знаходиться організація, менеджмент змушений вирішувати завдання визначення оптимального рівня ліквідності, оскільки, з одного боку, недостатня ліквідність активів може призвести до неплатоспроможності та банкрутства, а з іншого боку, надлишок ліквідності може викликати зниження рентабельності.

Аналіз факторів від яких залежить значення показника ліквідності дозволив зробити висновки, що негативний ефект, який впливає на зниження ліквідності, можна компенсувати за допомогою емісії акцій і додаткового залучен-

ня коштів. Покращити перелічені фактори та підвищити ліквідність та платоспроможність підприємства можливо за рахунок злагодженої роботи управлінського персоналу та трудового колективу. В умовах сучасної фінансової кризи та постійно зростаючого рівня інфляції склався фінансово-борговий тип підприємництва, що проявляється насамперед у відсутності власних капіталів підприємств та наявності джерел їх формування. Найбільш актуальними є проблеми зміцнення платіжної дисципліни, виведення підприємства з кризи неплатежів та стабілізації рівня сільськогосподарського виробництва.

Література:

1. Вовк В., Бугай В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. Галицький економічний вісник. 2011. № 3. С. 169—173.
2. Гудзь О. Є. Діагностика та управління платоспроможністю в аграрних підприємствах. Сталий розвиток економіки. 2011. № 7 (10). С. 323—326.
3. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2005. № 2. С. 36—40.
4. Добровольська, О. В. Сучасна система організації контролю за дебіторською заборгованістю підприємств. Вісник Запорізького національного університету. 2010. Вип. 1 (5), С. 5—11.
5. Дорошенко А.П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: www.economy.nauka.com.ua
6. Іонін Є. Є. Розв'язання питань методологічного обґрунтування понять "платоспроможність" і "ліквідність". Актуальні проблеми економіки. 2004. № 6. С. 31—36.
7. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія. Київ: КНТЕУ, 2001. 388 с.
8. Качула С.В. Державна фінансова політика соціального розвитку: монографія; Київ: КНТЕУ, 2019. 423 с.
9. Олександренко І.В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 6 (156). С. 419—426.
10. Ремньова Л.М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту. Актуальні проблеми економіки. 2004. № 2 (32). С. 87—95.

11. Скопова, О. Сучасний стан відтворювального потенціалу аграрних підприємств. Вісник Сумського національного аграрного університету. 2020. № 4 (86). С. 49—53.

12. Халатур С. М., Бровко Л. І., Моруґа Т. О. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств. Економіка і держава. № 12. 2017. С. 56—60.

13. Katan L., Dobrovolska O., & Espejo J. M. R. (2018). Structural modeling of the financial support for the Ukrainian agrarian sector. Investment management and financial innovations. vol. 15 (3). pp. 199—211. [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15\(3\).2018.17](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15(3).2018.17)

14. Khalatur S., Masiuk Y., Kachula S., Brovko L., Karamushka O., Shramko I. (2021). Entrepreneurship development management in the context of economic security, Entrepreneurship and Sustainability Issues. vol. 9 (1). pp. 558—573. [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1\(35\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1(35)).

References:

1. Vovk, V. and Buhaj, V. (2011), "Liquidity and solvency: economic essence and expert assessment", Halyts'kyj ekonomichnyj visnyk, vol. 3, pp. 169—173.

2. Hudz', O. Ye. (2011), "Diagnosis and management of solvency in agricultural enterprises", Stalyj rozvytok ekonomiky, vol. 7 (10), pp. 323—326.

3. Davydenko, N.M. (2005), "Liquidity and solvency as indicators of the efficiency of financial management of an enterprise", Aktual'ni problemy ekonomiky, vol. 2, pp. 36—40.

4. Dobrovol's'ka, O. V. (2010), "Modern system of organization of control over receivables of enterprises", Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu, vol. 1 (5), pp. 5—11.

5. Doroshenko, A.P. (2010), "Assessment of liquidity and solvency in the context of diagnosing the general financial condition of the enterprise", Efektyvna ekonomika, vol. 3, available at: www.economy.nauka.com.ua (Accessed 07 Nov 2022).

6. Ionin, Ye. Ye. (2004), "Solving issues of methodological substantiation of the concepts "solvency" and "liquidity", Aktual'ni problemy ekonomiky, vol. 6, pp. 31—36.

7. Lakhtionova, L.A. (2001), Finansovyy analiz sub'yektiv hospodaryuvannya [Financial analysis of business entities], KNEU, Kyiv, Ukraine.

8. Kachula, S.V. (2019), Derzhavna finansova polityka sotsial'noho rozvytku [State financial policy of social development], KNTEU, Kyiv, Ukraine.

9. Oleksandrenko, I.V. (2014), "Diagnostics of liquidity and solvency of the enterprise", Aktual'ni problemy ekonomiky, vol. 6 (156), pp. 419—426.

10. Remn'ova, L.M. (2004), "Management of liquidity and solvency of an enterprise as a component of financial management", Aktual'ni problemy ekonomiky, vol. 2 (32), pp. 87—95.

11. Skopova, O. (2020), "The current state of the reproductive potential of agricultural enterprises", Visnyk Sums'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu, vol. 4 (86), pp. 49—53.

12. Halatur, S.M., Brovko, L.I. and Moriga, T.O. (2017), "Methodology for assessing the liquidity and solvency of agricultural enterprises", Ekonomika ta derzhava, vol. 12, pp. 56—60.

13. Katan, L., Dobrovolska, O., and Espejo, J. M. R. (2018), "Structural modeling of the financial support for the Ukrainian agrarian sector", Investment management and financial innovations, vol. 15(3), pp. 199—211. [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15\(3\).2018.17](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15(3).2018.17)

14. Khalatur, S. Masiuk, Y. Kachula, S. Brovko, L. Karamushka, O. and Shramko, I. (2021), "Entrepreneurship development management in the context of economic security", Entrepreneurship and Sustainability Issues, vol. 9 (1), pp. 558—573. [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1\(35\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.9.1(35))

Стаття надійшла до редакції 09.11.2022 р.

www.dy.nauka.com.ua

Електронне фахове видання

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток**

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net
тел.: (044) 223-26-28, (044) 458-10-73